Suomen teatterit ry:n kirjallinen lausunto aiheesta HE 79/2021 vp eli esitys ns tapahtumatakuusta

On varmasti hyvä todeta heti alkuun, että sama epävarmuus ns toistuvien tapahtumien suunnittelun osalta vallitsee yleisöaloilla laajasti myös nyt esitetyn tapahtumatakuun soveltamisalan ulkopuolella. Tämä epävarmuus on realisoitumassa todellisiksi ongelmiksi myös esittävän taiteen ammattisektorilla syksyllä 2021.

Kun esityksessä todetaan, että tapahtumia voidaan järjestää ympäri vuoden, mutta taloudellisesti merkittävintä tapahtumien järjestämisaikaa on kesä, niin on varmasti paikallaan muistuttaa, että ympärivuotisessa tapahtumataloudessa laajasti ymmärtäen pyörii suomalaisen yhteiskunnan kannalta valtava kulttuuritalous, ja että tämän talouden toteutumisesta mielekkäällä tavalla on pyrittävä myös pandemiaolosuhteissa pitämään riittävässä määrin huolta.

Huolta etenkin syksyn 2021 esittävän taiteen sektorin toiminnan ja talouden turvaamisesta olemme tuoneet esille jo tartuntatautilain nyt esitettyjen muutosten käsittelyn yhteydessä. Epävarmuus syksyn esitystoiminnan toteutumisesta uhkaa johtaa pahimmillaan tapahtumatakuulla turvattavien kaltaisten riskien laukeamiseen valtavana toiminnan eli toistuvien tapahtumien peruutusten aaltona syksyllä esittävän taiteen ammattiorganisaatioissa. Vaikka tuo toiminta ei ole tässä kuulemisessa käsillä olevan lakiesityksen ensisijaisena kohteena, on tärkeää, että Eduskunnassa ollaan laajalti tietoisia siitä tosiseikasta, että kesän jälkeen on tämänhetkisen suunnitellun rajoituspolitiikan valossa olemassa varteenotettava uhka siitä, että seuraava ”peruttavien tapahtumien aalto” tulee vastaan jo pian nyt käsillä olevan tapahtumatakuuesityksen tarkoittaman ”merkittävimmän tapahtumien järjestämisajan”, eli kesän, jälkeen.

Suomen Teatterit ry haluaa muutaman muun alan järjestön lailla kiinnittää HE 79/2021:n osalta huomiota siihen, että yleishyödyllisessä kulttuuritoiminnassa toiminnan luonne ei olennaisesti poikkea sen mukaan onko yhteisö hakeutunut toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi vai ei, ja tältä osin esitystä ja sen nyt ehdotettua rajausta on varmasti järkevää vielä tarkastella kriittisesti.

Tärkein turva esittävän taiteen sektorin toiminnan jatkuvuudelle on tähänastisena pandemiapoikkeusaikana ollut OKM:n suora koronatuki alan organisaatioille. Valitettavasti tieto näistä tuista on tullut järjestään sillä tavalla myöhään, että tulevan toiminnan suunnittelu on ollut vaikeaa. Jatkoa ajatellen myös esittävän taiteen toistuvaisluonteisia tapahtuvia järjestävälle sektorille on syytä selvittää edellytykset toteuttaa paremmin ennakoivaa tukipolitiikkaa, mikäli poikkeusolot yleisötilaisuuksien järjestämisen kannalta edelleen kaudella 2021-22 jatkuisivat.

Tapahtumatakuun tavoin paremmin ennakoivalla tukipolitiikalla pystytään tehokkaammin turvaamaan myös esittävän taiteen sektorin taidelaitosten tuotantojen valmistelua ja taiteen ja kulttuurin sektorin huomattavan suuria tappioita kokeneen joukon, alan freelancereiden, työtilanteen elpymistä terveempään suuntaan.